

Godkännande av rambeslut om gemensamma brottsutrednings- grupper inom EU

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Godkännande av rambeslut om gemensamma brottsutredningsgrupper

Riksdagen godkänner det i proposition 2001/02:71 intagna utkastet till rambeslut om gemensamma utredningsgrupper. Därmed avslår riksdagen motion 2001/02:Ju6.

Reservation (mp)

Stockholm den 12 februari 2002

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Reinfeldt

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Reinfeldt (m), Ingvar Johnsson (s), Märta Johansson (s), Margareta Sandgren (s), Alice Åström (v), Ingemar Vänerlov (kd), Ann-Marie Fagerström (s), Maud Ekendahl (m), Helena Zakariasén (s), Morgan Johansson (s), Yvonne Oscarsson (v), Ragnwi Marcelind (kd), Anita Sidén (m), Jeppe Johnsson (m), Kia Andreasson (mp), Gunnel Wallin (c) och Johan Pehrson (fp).

Utskottets överväganden

Inom EU har utarbetats ett utkast till rambeslut om gemensamma brottsutredningsgrupper. Avsikten är att en sådan grupp skall kunna inrättas i de fall en medlemsstat har en komplicerad brottsutredning som har kopplingar till andra medlemsstater eller när flera medlemsstater genomför brottsutredningar som kräver samordnade och gemensamma åtgärder i de berörda medlemsstaterna. Gruppen skall således inrättas för ett särskilt syfte och också för en begränsad period; det är inte fråga om att inrätta permanenta utredningsgrupper. Utredningsgruppen skall bestå av företrädare för de aktuella staternas behöriga myndigheter som åklagare, poliser och tjänstemän som har ansvar för tull och kustbevakning.

De materiella bestämmelserna i rambeslutet är i sak identiska med artikel 13 och delar av artiklarna 15 och 16 i EU:s konvention från år 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål som antogs och undertecknades av ministrarna för rättsliga och inrikes frågor den 29 maj 2000. Konventionen träder i kraft när åtta medlemsstater har tillträtt den. Hittills har endast någon enstaka medlemsstat tillträtt konventionen. Något åtagande när medlemsstaterna senast skall tillträda densamma finns inte i konventionen.

Rambeslutet innebär att genomförandet av artikel 13 och delar av artiklarna 15 och 16 i EU:s konvention från år 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål tidigareläggs. Bakgrunden till detta är enligt regeringen att terroristtackerna i USA den 11 september 2001 medfört att behovet av gemensamma utredningsgrupper ökat betydligt. Rambeslutet skall genomföras senast den 1 juli 2002 och upphöra att gälla när EU:s konvention från år 2000 om ömsesidig rättslig hjälp träder i kraft.

Regeringen gör i propositionen bedömningen att Sverige, för att leva upp till rambeslutets åtaganden, kommer att behöva ny lagstiftning som säkerställer att en svensk medlem i en utredningsgrupp skall kunna utverka att olika utredningsåtgärder vidtas i Sverige. Vidare kommer det enligt regeringen att krävas lagstiftning om hur information som överlämnats till utredningsgruppen får användas samt om tjänstemäns civil- och straffrättsliga ansvar. Regeringen har aviserat att en proposition om genomförandet av gemensamma utredningsgrupper inom EU kommer att överlämnas till riksdagen senare i vår.

I motion Ju6 yrkas avslag på propositionen. Motionärerna anför att riksdagen inte bör anta ett utkast till rambeslut eftersom dess slutliga lydelse inte är känd och inte heller de lagändringar som för svensk del kan bli följden av beslutet. Vidare framhåller motionärerna att det inte går att bedöma behovet eller konsekvenserna på nationell nivå av rambeslutet.

Utskottet ser för sin del att den ökade gränsöverskridande brottsligheten skapar behov av andra samarbetsformer än de som finns i dag. En förutsättning för att lyckas med en omfattande och komplicerad brottsutredning med

internationella förgreningar är ofta att myndigheter från flera länder samordnar sina insatser för att på ett effektivt sätt kunna utreda brottsligheten. Svenska brottsutredande myndigheter samarbetar också redan i dag med myndigheter från andra medlemsstater i olika brottsutredningar. Rambeslutet utökar möjligheterna för myndigheterna att samarbeta med andra myndigheter i medlemsstaterna, vilket kommer att medföra förbättringar beträffande det straffrättsliga samarbetet när det gäller den gränsöverskridande brottsligheten. Riksdagen bör alltså med avslag på motion Ju6 godkänna utkastet till rambeslut om gemensamma brottsutredningsgrupper.

Vidare vill utskottet anmärka att rambeslutet genom artikel 1 punkten 6 lämnar utrymme för att anförtro vissa utredningsåtgärder åt utländska tjänstemän. En förutsättning härför är dock att detta står i överensstämmelse med lagstiftningen i den medlemsstat där gruppen är verksam. Någon sådan möjlighet finns inte enligt svensk lag, och förutskickas inte heller i propositionen. Enligt vad utskottet inhämtat från Justitiedepartementet finns det inte heller någon tanke på att lämna något lagförslag i den riktningen. Godkännandet i sig av utkastet till rambeslut innebär alltså för svensk del inte något överlämnande av myndighetsutövning till främmande stat.

Reservation

Godkännande av rambeslut om gemensamma brottsutredningsgrupper

av Kia Andreasson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår proposition 2001/02:71. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ju6.

Ställningstagande

Förslaget innebär att riksdagen skall godkänna ett utkast till ett rambeslut, utan kännedom om dess slutliga lydelse eller vilka ändringar av den svenska lagstiftningen som ett sådant kan kräva. Vidare har utkastet till rambeslut tagits fram i en hast med anledning av terrorattackerna i USA den 11 september 2001. Det saknas såväl problem- som konsekvensanalys varför det är svårt att bedöma behovet av de föreslagna brottsutredningsgrupperna. Inte heller går det att utifrån det föreliggande underlaget bedöma hur dessa grupper skall förhålla sig till andra brottsbekämpande organ inom EU som Euro-pol och Eurojust. Mot bakgrund av det sagda bör enligt min mening propositionen avslås.

Särskilt yttrande

av Alice Åström (v) och Yvonne Oscarsson (v).

Förslaget innebär att riksdagen skall godkänna ett utkast till ett rambeslut som enligt vad som framgår av propositionen kommer att kräva ändringar i svensk lag. Regeringen kommer, enligt vad som aviseras, att återkomma till riksdagen under våren med ett förslag till lagstiftning.

Enligt vår mening är det från rent principiella utgångspunkter inte tillfredsställande att regeringen begär att riksdagen skall godkänna ett rambeslut utan att samtidigt få ta ställning till de lagändringar som blir följderna därav. På detta sätt är det inte möjligt för riksdagen att överblicka vilka ändringar som kan krävas för att uppfylla åtagandet i rambeslutet.

Såvitt angår det nu aktuella utkastet till rambeslut anser vi vidare att det i propositionen saknas en närmare analys av vilka uppgifter som i framtiden skall falla på respektive Europol, Eurojust och de särskilda utredningsgrupperna.

Vad vi nu anfört bör dock inte medföra att riksdagen avstår från att godkänna utkastet till rambeslut.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2001/02:71 har regeringen (Jusitiedepartementet) föreslagit att riksdagen godkänner utkastet till rambeslut om gemensamma utredningsgrupper.

Följdmotioner

2001/02:Ju6 av Kia Andreasson m.fl. (mp):

Riksdagen avslår regeringens begäran om godkännande av utkast till rambeslut om gemensamma utredningsgrupper.

BILAGA 2

Konventionstext

